Falende participatie

Geachte commissieleden,

Op 19 oktober 2022 besloot de gemeenteraad tot uitbreiding van AZC Moorheide. **Te snel: er was geen onderzoek naar andere locaties, geen overleg met omwonenden, slechts haast.**

Tijdens die raadsvergadering vroegen raadsleden om omwonenden bij de plannen te betrekken. En zij vroegen zich hardop af, hoe dat betrekken dan zou moeten plaatsvinden. Antwoorden bleven uit. Ook toen in de raadsvergadering werd gevraagd: *"Kan inspraak het besluit nog beïnvloeden?"* bleef een antwoord uit. **Daarmee werd echte inspraak vanaf het begin buitenspel gezet.**

En nu – bijna drie jaar later – ligt er een plan. **Die drie jaar tonen aan dat 'haast' onnodig was.**

Gedurende de eerste twee jaren na het aannemen van de motie **was de positie van omwonenden m.b.t. inspraak onduidelijk.** Soms werden ze participanten genoemd, soms stakeholders, soms klankbordgroep, soms eenvoudigweg omwonenden. Bijeenkomsten kregen telkens een andere naam: informatieavond, inspraakavond, omwonendenbijeenkomst,

klankbordgroep. **Maar de boodschap bleef steeds dezelfde: luisteren mocht, praten ook, meebeslissen niet.**

De gemeente schoof de verantwoordelijkheid voor participatie volledig naar het COA en was zelf onzichtbaar. Behalve die enkele keren dat er een projectleider van de gemeente aanwezig was bij bijeenkomsten. Hij omschreef zichzelf als '*toehoorder'*.

De **klachten bij de gemeente** m.b.t. onduidelijk over de wijze van participatie **werden niet serieus genomen.**

Ook weigerde de gemeente Beekdaelen Woo-verzoeken te behandelen. Ze verwees voor Woo-verzoeken naar het COA, die de verzoeken vervolgens onvolledig of niet beantwoordde.

Notulen van het COA bleken vaak onjuist of gekleurd. **De bewoners maakte na iedere bijeenkomst correcties op de notulen.** Deze staan op verzoek van omwonenden op de website van het COA. **Maar de correcties van omwonenden ontbreken bij de aanvraag.** Waardoor de notulen van het COA toch weer de enige waarheid worden.

Dit alles heeft het vertrouwen ernstig geschaad.

Ons bezwaar richt op de locatie.

Het is niet zo dat wij geen asielzoekers in onze omgeving willen. Want **het USAGterrein zou voor ons een prima alternatief zijn.**

De uitbreiding in het Stammenderbos tast natuur, erfgoed en leefomgeving aan. En dat vanwege ‘maatschappelijke noodzaak’? **Hoe ‘maatschappelijk noodzakelijk’ is het om juist voor deze locatie kiezen?** Beekdaelen voldoet namelijk al aan de Spreidingswet en daarnaast zijn er ook andere geschikte locaties in Beekdaelen. Ook over de lange termijn is nooit nagedacht. **Wat als het COA over vijftien jaar vertrekt?** Dit is geen utopie, het monument heeft zo’n 15 jaar geleden, meerdere jaren leeg gestaan. **Dan staat er een groot complex midden in het Stammenderbos, klaar voor een andere bestemming.** Een risico dat nooit is meegewogen.

Tijdens de eerste bijeenkomsten met het COA (december 2022 en maart 2023) werd gesproken over de in de motie genoemde ‘tijdelijke uitbreiding’. Ruim een jaar later werd van de tijdelijke uitbreiding afgezien. Zogenaamd *“op wens van de omwonenden.”* **Dat is onwaar: wij waren vanaf het begin tegen uitbreiding op deze plek, tijdelijk of structureel dat maakt niet uit.**

Dit gaven wij herhaaldelijk te kennen. Maar zelfs nu weer, staat er op pagina 1 van het participatieverslag over de tijdelijke uitbreiding: *“Hier is echter vanaf gezien, mede gezien de opmerkingen vanuit omwonenden.”*

Pas in augustus 2024 – **twee jaar ná het raadsbesluit en diverse bijeenkomsten – kregen omwonenden een participatieplan.**

Op pagina 1 van het participatieverslag staat: *“Naast de wettelijke verplichting vindt het COA het zeer belangrijk om inzicht te krijgen in wensen en bedenkingen van direct omwonenden en andere stakeholders.”* Waarom dan pas een participatieplan wanneer participatie door de wet in 2024 verplicht wordt gesteld?

Dit project werd in het participatieplan door het COA - in overleg met de gemeente - **ingedeeld als project met *“middelmatige impact”* zijnde participatieniveau 2, vergelijkbaar met de bouw van één woning in een kern**.

Dit is misleidend. **Het gaat hier om een grootschalig complex voor 150 bewoners en vergaderruimten, naast een beschermd natuurgebied en erfgoed. Dat is geen woning in een kern, dat is een hele nieuwbouwwijk ín een bos pal naast Natura 2000 en een monument.**

Dit hoort bij participatieniveau 3. Bij participatieniveau 3 moet ook de locatie ter discussie staan. Maar de discussie over ‘locatie’ viel bij het gekozen niveau 2 buiten de participatie.

Het raadsvoorstel stelt dat het participatietraject zorgvuldig is verlopen. Dat is aantoonbaar onjuist.

Naast de hierboven benoemde punten **hieronder nog een aanvullende opsomming:**

- Omwonenden kregen **geen inzage in overleggen tussen COA, gemeente en overige betrokkenen.**
- **Het advies van RCE kwam pas gisteren binnen.**
- **De groep van participerende omwonenden is** bewust **te klein gehouden** (zo zijn bijvoorbeeld bewoners van Sweikhuizen zijn niet betrokken)
- Veel van onze **zorgen,** zoals de te verwachten **licht- en geluidsoverlast werden weggewuifd.**
- De in het participatieverslag beschreven **‘*ingebrachte verbeterpunten van omwonen*den’** zoals het behoud van monumentale bomen en de herplantplicht, **zijn gewoon wettelijke verplichtingen.**
  Het enige punt dat daadwerkelijk door COA is gehoord, is ons verzoek om verplaatsing van de slagboom.

Dat is een schamele opbrengst van een proces dat pretendeert participatie te zijn.

Ik sluit af

- Erken dat het proces gebrekkig en onzorgvuldig is verlopen.
- Erken dat participatie hier slechts een façade was.
- Neem de moedige stap om dit besluit terug te draaien en zoek een meer geschikte locatie.
- Laat economisch en politiek gewin niet zwaarder wegen dan de bescherming van een uniek stuk natuur.

Dank voor uw aandacht.

Inspreken Marga Kanters / Oude Kerk 11 / Spaubeek

Commissie Leefomgeving d.d. 4 september 2025